

Dosar nr. 3ra-811/23 (2-22064422-01-3ra-08082023)

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, judecător – Gr. Cazacu

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, judecători – Gh. Mîra, D. Băbălău, I. Dutca

ÎNCHEIERE

24 aprilie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Diana Stănilă

Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de Serviciul Vamal al Republicii Moldova,

în cauza la acțiunea în contencios administrativ înaintată de Ciobanu Aurelia împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova cu privire la anularea ordinului nr.672-p din 28 martie 2022 privind sancționarea cu avertisment, încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 02 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel depusă de Serviciul Vamal al Republicii Moldova și menținută hotărârea din 21 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă:

La 10 mai 2022, Ciobanu Aurelia s-a adresat în instanța de judecată cu acțiune în contencios administrativ împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova privind anularea ordinului nr. 672-p din 28 martie 2022, încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că, prin ordinul Biroului Vamal Centru nr.145-p/o din 26 ianuarie 2022, i-a fost acordat concediul anual de odihnă, începând cu 21 februarie 2022 și până la 20 martie 2022.

După revenirea din concediul anual, conducerea Serviciului Vamal, în mod abuziv, prin ordinul nr. 657-p din 21 martie 2022 a dispus trecerea temporară a Șefului de Post Vamal Chișinău 1 (PVI, industrială), Biroul Vamal Centru, în funcția de Șef Post Vamal Comrat (PVI), Biroul Vamal Sud, începând cu data de 21 martie 2022 și până la data de 21 martie 2023.

Astfel, în vederea justificării acțiunilor sale ilegale, la 28 martie 2022, pârâtul a emis ordinul nr. 672-p, prin care a dispus aplicarea în privința Aureliei Ciobanu, a sancțiunii disciplinare în formă de avertisment.

Reclamanta a menționat că, ordinul Serviciului Vamal nr. 672-p din 28 martie 2022 este un act administrativ individual, emanând de la o autoritate publică, reprezentând o măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru

reglementarea unui caz individual, cu privire la raporturile de serviciu ce vizează Serviciul Vamal, ca angajator, și reclamanta Ciobanu Aurelia, ca angajat.

Reclamanta a revendicat apărarea pe calea controlului judecătoresc a unui drept în sensul art. 17 din Codul administrativ și, corespunzător, condiția revendicării unui drept legitim și în conformitate cu art. 39 din Codul administrativ, este întrunită.

La 01 aprilie 2022, prin intermediul avocatului său, reclamanta a depus o cerere prealabilă prin care a solicitat emiterea unei decizii prin care să se constate nulitatea ordinului nr. 672-p din 28 martie 2022, privind sancționarea sa cu avertisment, însă nu a fost primit niciun răspuns în acest sens.

Potrivit reclamantei, ordinul contestat este ilegal, aberant, contradictoriu și cu scop de discriminare și intimidare, în contextul lipsei totale de justificare faptică și juridică a soluției de sancționare disciplinară, cu atât mai mult, având tendința clară de hărțuire a acesteia, pe criterii de muncă, acesta urmând a fi anulat, în mod ireversibil și clar. Astfel, ordinul menționat nu este altceva decât rezultatul unor invenții sterile, formale și ilegale ale unor persoane rău îndreptate, anume spre a obține cu orice preț destituirea din funcție a reclamantei Ciobanu Aurelia, și numirea în funcția de Șef Post Vamal Chișinău 1 (PV I, Industrială), a unei persoane docile conducerii.

Reclamanta a susținut că, acest fapt este confirmat prin ordinul Serviciului Vamal nr.154-p/o din 21 februarie 2022, prin care inspectorul principal, Post Vamal Chișinău 1 (PV I, Industrială), Ecaterina Axentiev, a fost numită în vederea exercitării atribuțiilor de serviciu ale șefului postului vamal specificat, pe perioada concediului Aureliei Ciobanu - șef post vamal, începând cu data de 21 februarie 2022 până la 20 martie 2022.

În opinia reclamantei, în cazul de față, nu existau circumstanțe pentru instituirea interimatului funcției de Șef Post Vamal Chișinău 1 (PV I, Industrială), or, conform art. 49 alin.(1) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, exercitarea temporară a unei funcții publice de conducere se realizează prin asigurarea interimatului de către funcționarul public din aceeași autoritate publică care îndeplinește condițiile de bază și cerințele specifice prevăzute în fișa postului aferentă funcției publice pentru care se asigură interimatul și care nu are sancțiuni disciplinare nestinse în condițiile prezentei legi. Nu se consideră interimat situația când funcția publică de conducere este exercitată temporar de către adjunctul titularului funcției publice în cauză.

Respectiv, angajatorul absolut ilegal a instituit interimatul funcției de Șef Post Vamal Chișinău 1 (PV I, Industrială), în condițiile în care șeful adjunct al Postului Vamal Chișinău 1(PVI Industrială), Chițanu Sergiu, se afla la serviciu și nu existau temeiuri de fapt și de drept pentru ca Axentiev Ecaterina, un simplu inspector, să exercite funcția de Șef, de vreme ce de drept, această funcție pe perioada concediului de odihnă anual urma să fie exercitată potrivit legii de către șeful adjunct.

Reieșind din aceste împrejurări, se constată caracterul ilegal al ordinului de aplicare a sancțiunii disciplinare în formă de avertisment față de reclamanta Ciobanu Aurelia, în condițiile în care un prim motiv și argument steril și total abuziv, pentru emiterea ordinului nr.657-p din 21 martie 2022, a fost pretinsa inacțiune comisă de reclamantă.

Reclamanta a explicat că, înainte de data la care i s-a acordat concediul de odihnă anual, adică 21 februarie 2022, aceasta din urmă a comunicat adjunctului

Postului Vamal Chişinău (PVI Justrială), Chiţanu Sergiu, despre toate procedurile, actele şi nemijlocit materialele ce se află în biroul său de serviciu, oferindu-i accesul acestuia din urmă. Cu toate acestea, la 09 martie 2022, în baza ordinului Biroului Vamal Centru, într-un mod abuziv şi ilegal, cu încălcarea gravă a inviolabilităţii serviciului, a secretului de serviciu şi a condiţiilor de muncă, a fost înfiinţată o comisie ad-hoc şi forţat s-a deschis biroul de serviciu al reclamantei Ciobanu Aurelia, anume cu scopul preluării funcţiei şi instituirea în funcţia respectivă a unei persoane docile conducerii Biroului Vamal Centru, or, asemenea acţiuni, urmau a fi întreprinse doar cu acordul nemijlocit al directorului general al Serviciului Vamal, si nicidecum al şefului unei subdiviziuni al acestuia.

Subliniază că, ordinul nr. 154-p/o din 21 februarie 2022 privind exercitarea interimatului funcţiei, nu a fost adus la cunoştinţa funcţionarului vamal, Ciobanu Aurelia, care la ziua emiterii acestuia, se afla în concediul anual de odihnă şi nu sunt clare impedimentele care au determinat imposibilitatea Serviciului Vamal de a emite ordinul respectiv în perioada 26 ianuarie 2022 – 18 februarie 2022, perioadă în care Ciobanu Aurelia, şi-a exercitat atribuţiile de serviciu, aflându-se la locul de muncă şi cu uşurinţă putea fi informată că, atribuţiile de serviciu ale şefului postului vamal în perioada aflării acestuia în concediul anual de odihnă, nu vor fi exercitate temporar de către şeful adjunct al Postului Vamal Chişinău 1 (PV I, Industrială), Sergiu Chiţan.

Potrivit reclamantei, explicaţia celor invocate este foarte simplă şi urmăreşte un singur scop, şi anume discreditarea şi hărţuirea reclamantei Ciobanu Aurelia, inclusiv şi prin aplicarea procedurilor de influenţare a opiniei publice, precum şi cercetarea în taină a biroului de serviciu, în vederea depistării materialelor ce pot fi utilizate în vederea scopului urmărit.

Reclamanta a indicat că, ştiind cu certitudine că, Ciobanu Aurelia, nu cunoaşte despre emiterea ordinului nr.154-p/o din 21 februarie 2022, inspectorul principal DIS, Dumitru Harabari, prin înţelegerea prealabilă cu alte persoane din sistemul vamal, urmărind scopul pătrunderii ilegale şi cercetării biroului de serviciu al Şefului de Post, Ciobanu Aurelia, conform planului bine determinat, intenţionat a invocat în raportul nr. 1484 din 28 februarie 2022, date eronate ce nu corespund realităţii precum că la momentul plecării în concediul anual de odihnă, Ciobanu Aurelia a refuzat să predea funcţionarului vamal care exercită atribuţiile de serviciu ale acesteia, materialele deţinute în procedură precum şi biroul de serviciu, demarând ancheta de serviciu în baza ordinului Serviciului Vamal nr. 68-0 din 28 februarie 2022.

Reclamanta a susţinut că nu a cunoscut despre existenţa ordinului nr.154-p/o din 21 februarie 2022, deoarece, potrivit normelor legale şi fişei Postului pentru titlul funcţiei de Şef adjunct post vamal, atribuţiile de serviciu ale şefului postului vamal specificat urmau a fi exercitate temporar de către adjunctul, Sergiu Chiţan, şi nu a fost contactată de cineva sau nu a primit vreo indicaţie de la conducere, respectiv, niciodată nu a refuzat predarea bunurilor, documentelor şi biroului de serviciu.

Mai mult, în cadrul anchetei de serviciu iniţiate în baza datelor intenţionat denaturate, în temeiul demersului nr. 28/04-3092 din 01 martie 2022, prin ordinul şefului Biroului Vamal Centru nr. 48-o din 07 martie 2022, fără referire la vreun act normativ, s-a dispus inventarierea mijloacelor fixe, stocurilor de mărfuri şi materiale circulante, formularelor tipizate cu regim special aflate în biroul Şefului Postului

Vamal Chișinău 1 (PV I, Industrială) la situația din 09 martie 2022, fără a lua în considerație că inventarierea Postului Vamal Chișinău 1 (PV I, Industrială) a fost efectuată în luna ianuarie 2022, nefiind depistate încălcări, iar legislația în vigoare, nu prevede posibilitatea inventarierii doar a unui singur birou, ci a Postului în întregime.

Astfel, la 09 martie 2022, ușa biroului Șefului Postului Vamal Chișinău 1 (PV I, Industrială) a fost forțată și spartă, cu toate că Șeful adjunct al Postului Vamal Chișinău (PV I Industrială), Sergiu Chițan, deținea duplicatul cheii, iar biroul de serviciu, de fapt, a fost ilegal cercetat și percheziționat.

În opinia reclamantei, emiterea ordinului nr. 48-o, din 07 martie 2022, în secret fără referire la careva acte normative și publicația blogger-ului Ungureanu 112, denotă că, ușa biroului de serviciu al Șefului Postului Vamal Chișinău 1 (PV I, Industrială) a fost forțată, de fapt, în vederea depistării materialelor compromițătoare și asigurării interimatului în continuare de Ecaterina Axentiev.

Mai mult, chiar dacă se invocă în cuprinsul ordinului contestat la caz, faptul că, bunurile și obiectele aflate în biroul de serviciu al reclamantei sunt proprietate a autorității publice, fapt pe care nicidecum nu îl neagă, atunci în mod legal, corect și justificat, pătrunderea în biroul dat, urma să fie admisă de către conducătorul nemijlocit al instituției, și anume de către directorul general al Serviciului Vamal al RM, însă nicidecum de către Biroului Vamal Centru, care este o subdiviziune a instituției publice pârâte.

De asemenea, este ilegală și nejustificată alegația din conținutul ordinului nr. 672-p din 28 martie 2022, cu referire la pretinsa extremă necesitate de a pătrunde în biroul de serviciu al reclamantei Ciobanu Aurelia, în condițiile în care absolut toate materialele de serviciu: actele, dosarele, ștampila etc., adică nemijlocit materialele strict necesare pentru desfășurarea normală a activității Postului Vamal Chișinău (PVI Industrială), au fost predate, înainte de plecarea nemijlocită în concediul de odihnă anual.

Reclamanta consideră că, pretinsa extremă necesitate de a pătrunde în biroul de serviciu al reclamantei, a fost inventată anume cu scopul instalării ilegale în funcția de Șef de Post Vamal Chișinău (PV I Industrială), a unei persoane necorespunzătoare acestei funcții, și cu atât mai mult, în lipsa unei pregătiri profesionale suficiente pentru a exercita o funcție de conducere.

Suplimentar s-a invocat că, deși conform ordinului contestat la caz, se invocă faptul că, Aureliei Ciobanu i s-au adus la cunoștință prin apeluri telefonice, mesaje telefonice, expedierea de înștiințări pe adresa de e-mail, acest fapt nu corespunde realității, deoarece în cazul de față lipsește confirmarea faptului că, ultima a recepționat aceste înștiințări, și de aici reiese concluzia clară că, scopul urmărit a fost unul meschin și chiar ilegal, anume cu tendință de privare a reclamantei de dreptul de a munci în funcția deținută, iar drept premisă spre acest scop este anume aplicarea mai multor sancțiuni.

S-a atras atenția asupra faptului că, în detrimentul alegației sterile din conținutul actului administrativ privind obligația de a preda bunurile la ieșirea în concediul de odihnă anual, conform ordinului nr. 672-p din 28 martie 2022, se indică clar că, în urma analizei ordinului nr. 106-o din 15 martie 2012 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de primire - predare - păstrare și utilizare a bunurilor, Regulamentul privind organizarea și funcționarea Biroului Vamal Centru, și fișa de

post a șefului PVI Chișinău (PVI Industrială), nu au fost constatate careva norme ce ar obliga gestionarul bunurilor să le predea unei alte persoane, la ieșirea în concediul anual.

Respectiv, însuși actul administrativ contestat este unul contradictoriu, în contextul în care se insistă asupra unei pretinse obligații cu privire la predarea bunurilor de către reclamanta Ciobanu Aurelia, cu atât mai mult că, aceste alegații nu constituie temei pentru sancționare, or, conform cerințelor art. 49 alin. (1) pentru neîndeplinirea îndatoririlor de serviciu, pentru încălcarea normelor de etică și conduită, pentru pagubele materiale pricinuite, pentru contravențiile sau infracțiunile săvârșite în timpul ori în legătură cu îndeplinirea obligațiilor de serviciu, funcționarul vamal poartă răspundere disciplinară, civilă, contravențională sau penală după caz.

Reclamanta consideră că și-a exercitat corect și cu diligență toate obligațiile de serviciu, predând anterior plecării în concediu absolut toate materialele necesare și cheia biroului de serviciu, astfel că, absolut ilegal și neîntemeiat angajații Biroului Vamal Centru au pătruns cu forța în biroul de serviciu al reclamantei, această acțiune având cu totul alt scop, și anume de instalare ilicită în funcția de Șef Post Vamal Chișinău (PVI Industrială), a unei persoane comode administrației Biroului Vamal Centru, astfel încălcând grav dreptul la muncă al reclamantei Ciobanu Aurelia.

Astfel, este eronată alegația din conținutul ordinului cu privire la interpretarea asupra naturii bunurilor de serviciu, or, reclamanta Ciobanu Aurelia, nu a pretins că, este proprietară a acestor bunuri, imposibilitatea prezentării acesteia fiind generată de motive personale în legătură cu aflarea sa în concediul de odihnă anual peste hotarele țării.

O altă ilegalitate admisă la emiterea acestui ordin se rezumă la încălcarea gravă de către instituția publică, Biroul Vamal Centru al Serviciului Vamal, a dreptului reclamantei la protecția datelor cu caracter personal, consacrat și garantat atât de Constituția RM, cât și nemijlocit de art. 1 - art. 11 din Legea privind protecția datelor cu caracter personal nr.133 din 08 iulie 2011, astfel ilegalitatea vizată exprimându-se prin faptul că, funcționarii publici din cadrul instituției vizate, au accesat datele cu caracter personal ale reclamantei Ciobanu Aurelia, și anume datele cu privire la domiciliul, proprietatea privată a familiei, și traversarea frontierei de stat, acțiuni totalmente inadmisibile, în contextul în care, în cadrul anchetelor de serviciu nicidecum nu poate fi accesată informația și datele cu caracter personal ale angajatului.

Consideră că, în cazul de față, prin accesarea datelor cu caracter personal de către persoanele necunoscute, reclamantei Ciobanu Aurelia i s-a încălcat grav dreptul la protecția datelor cu caracter personal, or, în cazul de față aceste date au fost aduse la cunoștința angajaților Serviciului Vamal, care au folosit datele vizate în alte scopuri decât cele de serviciu, în afara procedurii anchetei de serviciu efectuate absolut ilegal, și anume datele cu caracter personal ale reclamantei Ciobanu Aurelia, care în cele din urmă au fost date și publicului larg, fapt ce reiese din publicarea pe canalul de telegram "Ungureanu 112", care la rândul său le-a distorsionat și a dezinformat societatea, manipulând opinia publică.

Indică că, nu mai puțin important este însuși faptul că, a fost admisă încălcarea gravă a procedurii anchetei de serviciu nr. 68-o din 28 februarie 2022, or, conform rigorilor art. 53 lit. d) din Legea cu privire la Serviciul Vamal nr. 302, din 21

decembrie 2017, sancțiunea disciplinară, exceptând avertismentul, nu poate fi aplicată decât după o cercetare prealabilă a faptei imputate de către comisia de disciplină. Cercetarea prealabilă impune aplicarea sancțiunii disciplinare după investigarea prealabilă a faptei imputate și după audierea echitabilă a funcționarului vamal.

Din coroborarea normelor citate, reiese clar că, pentru abateri disciplinare mai puțin grave, care implică aplicarea sancțiunii disciplinare „avertismentul”, legiuitorul a prevăzut opțiunea angajatorului de a nu organiza ancheta de serviciu, însă cu condiția obligatorie ca salariatului să îi fie asigurat dreptul de a fi audiat și de a depune probele întru susținerea poziției sale. Însă în toate cazurile, sub sancțiunea nulității actului administrativ de sancționare, angajatorul este obligat să ceară o explicație scrisă de la salariat.

Astfel, aceste condiții legale nu au fost respectate în cazul reclamantei, deoarece nu a cunoscut despre inițierea anchetei de serviciu pe faptele indicate absolut ilegal, nu s-a solicitat de la ea să dea careva explicații pe marginea învinuirii ce i-a fost adusă și nici nu i s-a oferit posibilitatea de a prezenta probe, revenind din concediu la data de 21 martie 2022, iar ordinul privind aplicarea sancțiunii disciplinare fiind emis la data de 28 martie 2022, mai mult ca atât, nicidecum nu poate fi catalogat drept fiind o neglijență de serviciu pretinsul fapt că, în unitatea de gardă a Postului Vamal Chișinău (PVI Industrială), nu s-ar fi aflat cheia de rezervă de la biroul de serviciu al reclamantei Ciobanu Aurelia, or, cheia de rezervă a biroului de serviciu s-a aflat la Chițanu Sergiu, șeful adjunct al Postului Vamal.

Reclamanta a subliniat că, neglijența în serviciu este o faptă ce poate fi comisă din intenție directă, însă în cazul de față nu s-a probat absolut prin nimic că, reclamanta Ciobanu Aurelia a avut intenția de a comite fapte din categoria celor imputate, nefiind probată intenția de a îngădi accesul în biroul de serviciu, reclamanta Ciobanu Aurelia fiind în imposibilitate de a se prezenta la serviciu, cu atât mai mult că s-a aflat peste hotarele Republicii Moldova pe perioada concediului de odihnă anual.

Totodată, este neîntemeiată și alegația precum că, reclamanta Ciobanu Aurelia ar fi neglijat indicațiile șefului Biroului Vamal Centru, prin neprezentarea cheii de la biroul de serviciu, or, de facto, se constată că nu i s-a adus la cunoștință vreo indicație după cum se invocă, lipsind în acest sens date confirmative.

De asemenea, nu corespund realității nici alegațiile invocate în ordinul privind aplicarea sancțiunii disciplinare, precum că, ar fi dat dovadă de lipsă de respect față de colegi și șeful ierarhic superior, de vreme ce aceste expresii poartă un caracter declarativ, în situația în care într-adevăr nu a cunoscut despre intențiile Biroului Vamal.

Drept dovadă intenției de destituire a sa din funcție servește însuși emiterea fără vreun temei de fapt și de drept a ordinului nr.657-p din 21 martie 2022, prin care s-a dispus trecerea temporară a Aureliei Ciobanu - Șef Post Vamal Chișinău 1 (PVI, industrială), Biroul Vamal Centru, în funcția de Șef Post Vamal Comrat (PVI), Biroul Vamal Sud, începând cu data de 21 martie 2022 și până la data de 21 martie 2023, ordin care de asemenea a fost contestat conform Codului administrativ.

Reclamanta a subliniat că, la caz există premise de fapt și de drept suficiente pentru anularea actului administrativ contestat, în condițiile în care a fost emis cu multiple încălcări de ordin procesual, cu încălcarea gravă, flagrantă și inadmisibilă

a drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale ultimei, urmând a fi restabilită integral în drepturile limitate prin actul de aplicare a sancțiunii disciplinare.

Reieșind din cele expuse, Ciobanu Aurelia a solicitat anularea Ordinului directorului general al Serviciului Vamal al Republicii Moldova nr. 672-p din 28 martie 2022 privind sancționarea sa cu avertisment, încasarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5 000 lei și repararea prejudiciului moral în sumă de 15 000 lei.

Prin hotărârea din 21 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-a admis parțial acțiunea înaintată de Ciobanu Aurelia împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova cu privire la anularea Ordinului nr. 672-p din 28 martie 2022 privind sancționarea cu avertisment a reclamantei Ciobanu Aurelia, încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de asistență juridică, fiind anulat Ordinul Serviciului Vamal al Republicii Moldova nr. 672-p din 28 martie 2022 privind sancționarea cu avertisment a reclamantei Ciobanu Aurelia, în rest, pretențiile cu privire la încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată, fiind respinse ca neîntemeiate.

Prin decizia din 02 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Serviciul Vamal al Republicii Moldova și menținută hotărârea din 21 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a concluzionat asupra netemeinicii ordinului nr. 672-p din 28 martie 2022 cu privire la sancționare, la actele cauzei constatându-se lipsa probelor care ar confirma cu certitudine vinovăția funcționarului vamal și consecințele nefavorabile în urma faptelor acestuia, manifestate prin acțiuni care au periclitat sau ar fi putut periclita buna desfășurare a activității Serviciului Vamal, sancțiunea disciplinară sub formă de avertisment fiindu-i aplicată, fără ca această abatere disciplinară să fi fost constatată.

În acest context, instanța de apel a notat că, este justă concluzia primei instanțe, potrivit căreia, nici în încheierea pe marginea anchetei de serviciu din 10 martie 2022, nici în ordinul de sancționare nr. 672-p din 28 martie 2022, apelantul/pârâtul nu a individualizat cert și clar, acțiunile/inacțiunile reclamantei/intimatei Aurelia Ciobanu, care au servit drept temei pentru sancționarea acesteia, limitându-se doar la expunerea normelor de drept pertinente, fără a da o apreciere esenței încălcării stabilite, explicațiilor persoanelor audiate, materialelor, care confirmă vinovăția funcționarului vamal, circumstanțelor atenuante sau agravante, motivelor și condițiilor care au contribuit la comiterea încălcării și dacă într-adevăr a fost comisă o atare încălcare de către reclamantă, consecințelor faptei comise, precum și existența prejudiciului și dacă acesta a fost reparat/înlăturat.

La 05 iunie 2023, Serviciul Vamal al Republicii Moldova a înregistrat recursul nemotivat împotriva deciziei din 02 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, iar la 21 august 2023, a depus motivarea recursului, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi decizii de respingere integrală a acțiunii.

La 06 septembrie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat copia cererii de recurs intimatei, însă aceasta nu și-a exercitat dreptul de a se expune asupra cererii de recurs printr-o referință.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv

Cartea a treia "Procedura contenciosului administrativ" din Codul administrativ, în special prevederile cu privire la temeiurile recursului.

Totuși, art. XI alin. (3) din Legea menționată, prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Aceleași considerente de deduc și din interpretarea art. 195 din Codul administrativ în coroborare cu prevederile art. 3 alin. (3) din Codul de procedură civilă către stipulează că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171. Legea procedurală civilă care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare *nu are putere retroactivă*.

În consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, la examinarea recursului, va aplica prevederile cu privire la temeiurile declarării recursului din Codul administrativ în redacția în vigoare la data declarării acestuia.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) și (2) lit. d) din Codul administrativ (în redacția de până la 01 septembrie 2023), Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere. Recursul se declară inadmisibil în special când recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1).

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ (în redacția de până la 01 septembrie 2023), recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Totodată, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art. 195 din Codul administrativ potrivit căroră procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art.111 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un

eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de 3 procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Potrivit art.113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificarea securității raporturilor juridice. Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Potrivit art. 223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art. 96-114.

Conform art. 96 alin. (1) din Codul administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Potrivit art. 97 alin. (3) din Codul administrativ, autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată; d) notificare prin poștă electronică sau prin mijloace electronice de comunicație dedicate.

Din prevederile art.110¹ alin. (1) și (5) din Codul administrativ rezultă că, notificarea prin poșta electronică la adresa electronică a persoanei care urmează a fi notificată se efectuează prin transmiterea înscrisului de notificat în formă de document electronic, cu aplicarea semnăturii electronice de persoana responsabilă din cadrul autorității publice. Notificarea prin poșta electronică se efectuează dacă adresa poștală a fost indicată prealabil de persoana notificată. Notificarea prin poșta electronică este echivalentă cu notificarea de substituie prin introducerea în cutia poștală. Confirmarea recepției notificării, emisă în mod automatizat de sistemul informațional sau de alt mijloc electronic de comunicație dedicat, probează notificarea.

Potrivit art. 114 din Codul administrativ, dacă o notificare a înscrisului, care îndeplinește condițiile de formă, nu poate fi probată sau dacă înscrisul a ajuns cu încălcarea prevederilor obligatorii de notificare, atunci acesta se consideră notificat din momentul în care într-adevăr a ajuns la persoana care urma să fie notificată.

Instanța de recurs constată că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 02 mai 2023, dispozitivul fiind notificat recurentului prin poșta electronică la 03 mai 2023 (f.d. 179), iar decizia motivată la 21 iulie 2023 (f.d. 182).

Se reține că, la 24 iulie 2023, decizia integrală a Curții de Apel Chișinău din 02 mai 2022, a fost publicată pe Portalul Național al Instanțelor de Judecată:

<https://cac.instante.justice.md/>.

Cele menționate supra, atestă faptul că termenul de 30 de zile prevăzut la art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (în redacția de până la 01 septembrie 2023), pentru depunerea recursului, nu a fost respectat de către recurent. Or, Serviciul Vamal al Republicii Moldova nu s-a conformat prevederilor legale și nu a prezentat recursul în termenul legal prevăzut la art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (în redacția de până la 01 septembrie 2023), ci și-a exercitat acest drept abia la 05 iunie 2023.

Materialele cauzei denotă faptul expedierii dispozitivului deciziei contestate prin poșta electronică la 03 mai 2023 (f.d. 179). Astfel, termenul pentru înaintarea recursului a început să curgă la 04 mai 2023 și a expirat la 02 iunie 2023, aceasta fiind ultima zi în care recurentul a fost în drept să depună recursul nemotivat. Însă, deși cererea de recurs a fost înregistrată la Serviciul Vamal cu nr. 28/11-7320 la 31 mai 2023, aceasta a fost depusă la Curtea de Apel Chișinău la 05 iunie 2023, ora 15.20, fiindu-i atribuit numărul de intrare 5926 (f.d. 180).

Astfel, fiind cel interesat de soluționarea cauzei în ordine de recurs, recurentul trebuia să întreprindă toate măsurile necesare de a-și proteja dreptul de acces la instanță după cum sugerează și jurisprudența CEDO, prin efectuarea actului de procedură până la expirarea termenului prevăzut de lege, la caz, prin depunerea recursului în conformitate cu art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (în redacția de până la 01 septembrie 2023).

Drept consecință, intervine aplicarea sancțiunii procedurale prevăzută la art. 246 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ (în redacția de până la 01 septembrie 2023), de declarare a recursului inadmisibil.

Conform art. 24 alin. (1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, or, termenul de recurs prevăzut la art. 245 din Codul administrativ (în redacția de până la 01 septembrie 2023), este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea acestuia atrage ca și consecință după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

Din cele constatate rezultă că, nerespectarea termenului de depunere a recursului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv al recurentului care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile sale procedurale, inclusiv să-și verifice poșta electronică la intervale rezonabile de timp pentru a nu omite termenul legal de contestare a actului judecătoresc. Or, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art.6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În atare circumstanțe, soluția de declarare a recursului depus de Serviciul Vamal al Republicii Moldova drept inadmisibil, este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar leza principiul securității raporturilor juridice.

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de Serviciul Vamal al Republicii Moldova, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul de judecată

d i s p u n e:

Recursul înaintat de Serviciul Vamal al Republicii Moldova se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc